

**UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
PRÁVNICKÁ FAKULTA**

KATEDRA TRESTNÍHO PRÁVA

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno diplomantky:	Petr Hložánek
Téma práce:	Státní zástupce jako dominus litis (Postavení státního zástupce v přípravném řízení)
Rozsah práce	96 stran celkem, z toho 78 stran vlastního textu
Datum odevzdání práce:	13.3.2024
Vedoucí diplomové práce:	JUDr. Dalibor Šelleng, Ph.D.
Oponent diplomové práce:	JUDr. Bc. Jiří Říha, Ph.D.

1. Aktuálnost (novost) tématu

Práce na téma postavení státního zástupce jako tzv. dominus litis, tedy pána přípravného řízení má tradiční zaměření. Jde o téma hojně rozebírané v odborné literatuře, kde je mu věnována náležitá pozornost. Takové téma je jistě vhodné i ke zpracování v kandidátské práci, a to zvláště v turbulentní době uvažované rekodifikace trestního práva procesního, při níž je postavení státního zástupce v přípravném řízení i navazujícím řízení před soudem jedním z ústředních témat. Jde tak i o téma nadmíru aktuální, a to i ve spojitosti s úvahami nad přijetím zcela nového zákona o státním zastupitelství (byť ani tyto aktivity zřejmě v tomto volebním období nenajdou uplatnění).

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

- teoretické znalosti – byly potřeba znalosti především z oboru trestního práva procesního, ale též ústavního, s ohledem na zpracování práce pak podle volby i z doprovodných věd kriminálních, zejména pak kriminalistiky,
- vstupní údaje a jejich zpracování – autor se chtěl zabývat současnou právní úpravou a aplikační praxí, mohl zohlednit zkušenosti zahraniční či historické,
- použité metody – v zásadě odpovídají tématu, autor zvolil především metodu deskriptivní, z malé části analytickou a jen velmi málo komparativní (např. o komparaci s vybranou

úpravou německou snad ani nelze hovořit).

3. Formální a systematické členění práce

Práce má poněkud zvláštní systematiku spočívající v tom, že se skládá z pěti číslovaných kapitol, z nichž poslední číslo má závěr práce, zatímco úvod práce číslován není. Jádro práce je tak vlastně obsaženo ve 4 kapitolách, bohatě vnitřně členěných na podkapitoly. Autor se nejprve obecně věnoval státnímu zastupitelství, nicméně v rámci podkapitol se věnoval i dalším tématům, takže název první části příliš neodpovídá jejímu obsahu. Autor nejprve předestřel ústavní vymezení státního zastupitelství, v další podkapitole se věnoval zákonu o státním zastupitelství, pokynům obecné povahy a etickému kodexu, což souhrnně nazval předpisy upravující činnost státního zástupce. Již z toho je též patrné, že ani v tomto případě nemůže být název zvoleným obsahem vyčerpán, je zřejmá též jistá nesourodost na sebe navazujících dílčích částí, pomíjení celé řady dalších předpisů, ať již na úrovni zákonné, tak i podzákoné (např. vyhlášky č. 23/1994 Sb., o jednacím řádu...), kladení etických pravidel na tutéž úroveň jako zákona o státním zastupitelství, etc. (takto bychom v pochybnostech mohli pokračovat – ani v samotném textu zvolený svébytný přístup autora není příliš vyjasněn). Na to navazuje podkapitola o základních zásadách ovládajících činnosti státního zástupce, která snad už vůbec do kapitoly o státním zastupitelství jako soustavě nepatří (postupně pak autor ve velmi zjednodušené a stručné podobě představil postupně hlavní zásady, aniž by bylo zřejmé, proč tímto výkladem vlastně práci na zvolené téma zatěžoval – např. zásady týkající se ryze obviněného, jako je presumpce nevinny). Nadto i zde se dopustil určitých nesrovnalostí vzbuzujících pochybnosti – proč jsou v textu bez bližšího vysvětlení jak zásada legality, tak i zásada oportunity, uplatňují se snad v současném trestním řízení obě, ač jsou protichůdné, jak sám autor uznal? Jako vtip (avšak autorem zřejmě vážně míněný) se v této části jeví pasáž o zásadě alibismu (podobnou žertovně vložit až nevhodnou seriózní kandidátské práce představuje kapitola o odhadech AI o budoucnosti státního zastupitelství na samém konci práce). Podobně pochybně z hlediska obsahové náplně vzhledem k názvu a zařazení působí i další podkapitoly – tak např. navazující podkapitola o organizaci státního zastupitelství, která sice podřazená do kapitoly 1. odpovídá, obsahuje jen útlé pojednání o organizaci, mnohem více pak o příslušnosti a působnosti. Nepatříčně též působí zařazení do kapitoly státního zastupitelství podkapitola o Úřadu evropského veřejného žalobce, Eurojustu, tak i o postaveních veřejného žalobce v jiných státech Evropy (v názvu podkapitoly se uvádí postavení státního zástupce – ač jinde takto veřejný žalobce není nazýván – hned v první vybrané zemi, na Slovensku, se označuje jako prokurátor).

Druhá kapitola je velmi stručným představením přípravném řízení (bez užšího vztahu k tématu práce).

Třetí kapitola je zřejmě pomyslným jádrem práce, zde autor postupně představoval státního zástupce a jeho oprávnění v přípravném řízení podle stávajícího trestního řádu. Velmi správně si autor všiml rozporu mezi teoretickou deklarací plynoucí z trestního řádu o státním zástupci jako pánu přípravného řízení a jeho povinností vyplývající z aprobačního řádu. Jinak tato kapitola obsahuje v řadě ohledů telegrafický přehled jednotlivých oprávnění, bez nějakého hlubšího zamyšlení. Úvahová pasáž se týká především aprobační (podkapitola 3.4.2.), zčásti o osobní účasti státního zástupce (3.5.4.), ale jde o pasáže velmi úsporné.

Konečně čtvrtá kapitola je věnována možným reformám, především pak návrhu nového trestního řádu. Autor zde představil některé zamýšlené změny a k některým zaujal vlastní (kritický) názor (v některých případech ale zamýšlené změny a návrh trestního řádu dosti dezinterpretoval – tak např. u fakultativního dozoru, který nemá být obligatorní u bagatelní trestné činnosti, ale to jen do té doby, než bude tento dozor vyvolán, a to buď z vůle státního

zástupce, nebo z vůle obviněného či od něj odlišné osoby, resp. nebude žádán úkon, který může vykonat jen státní zástupce etc. – viz § x3 odst. 1 návrhu).

4. Vyjádření k práci

Mé hodnocení práce souvisí do značné míry s výše vyřčeným. Autor na jednu stranu sepsal poměrně rozsáhlou práci, v níž ale namnoze (na stranu druhou) pouze za užití metody deskriptivní přepsal jednotlivá ustanovení trestního řádu a případně dalších právních předpisů. Navíc přitom jednotlivé aspekty neshromáždil do smysluplných celků se společnou charakteristikou. Práce tak působí poněkud neuspořádaným a fragmentárním dojmem. Bohužel samotných vlastních úvah o tom, nakolik je dnešní státní zástupce skutečným pánem přípravného řízení, resp. nakolik jen reprezentuje soustavu státního zastupitelství, zejména pak vedoucího státního zástupce toho kterého státního zastupitelství, u něhož působí, je v práci spíše poskrovnu. Takové úvahy s hlubším zamyšlením nad příčinami, možnostmi řešení, klady i zápory současného systému bych v práci viděl mnohem raději, než stručná představení základních zásad či možnostech způsobu rozhodnutí s procedurálními detaily plynoucími z trestního řádu.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíl práce byl v zásadě splněn, autor představil vlastní pojednání o státním zástupci.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Diplomant zpracoval práci samostatně, využití zdroje poznání (zejména v úvodní teoretické části) označoval. Nejde o plagiát, byť byla užívána převážně metoda deskripce.
Logická stavba práce	K tomu je možno odkázat na pasáže uvedené shora.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Autor citoval z cizích prací obvyklým způsobem. V zásadě vycházel z ČSN ISO 690:2011. Přehled použité literatury je vcelku adekvátní práci a zvolenému tématu, v seznamu literatury jsou zastoupena díla česká, slovenská i německy a anglicky psaná.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Hloubka analýzy je dostatečná – viz k tomu též shora.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je pěkná, jednotlivé kapitoly a podkapitoly jsou vyznačeny. Autor využil též tabulek a grafů.
Jazyková a stylistická úroveň	Z hlediska jazykového a stylistického je práce na slušné úrovni, jen místy lze spatřit jazykové nepřesnosti (např. stádia namísto stadia apod.).

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Práci doporučuji k obhajobě. Autor by mohl při obhajobě vysvětlit úskalí aprobace, rozvést vliv oprávnění uplatňovaných v rámci vnitřního i vnějšího dohledu na činnost státního zástupce, jeho možnosti obrany proti opatřením, s nimiž nesouzní, jakož i vystupování navenek v takových případech. Jaké by mohly být jiné režimy, jaké by byly jejich výhody a jaké nevýhody?
Navržený klasifikační stupeň	2

V Praze dne 22.4.2024

JUDr. Bc. Jiří Říha, Ph.D.
oponent